

Üldist

- ✘ Eesti töötab **tugeva, jõuka ja turvalise Euroopa nimel**. Olukorras, kus senine reeglitel põhinev maailmakord on süveneva rünnaku all ning varasemad pidepunktid muutumises, peab Euroopa Liit oma väärtuste püsijäämiseks seadma esiplaanile **oma huvide, kodanike julgeoleku, heaolu ning õigusriigi kaitsmise**.
- ✘ **Euroopa kaitsevalmidust** tuleb suurendada märkimisväärselt ja kohe, et olla valmis ka kõige tõsisemateks stsenaariumideks ja nendega toime tulla. Euroopa peab senisest enam võtma vastutuse enda julgeoleku eest ning suunama tähelepanu kaitsele kui ühisele avalikule huvile. NATO jääb Euroopa ja transatlantilise julgeoleku nurgakiviks, kuid EL peab oma tugevate külgede kaudu senisest enam toetama NATO tegevusi.
- ✘ EL peab oma tegevuses läbivalt arvestama **julgeoleku- ja kriisikindluse vajaduste ning ohuhinnangutega**.
- ✘ Tugeva, enesekindla ja teovõimelise Euroopa Liidu eelduseks on liikmesriikide **ühsus välis- ja julgeolekupoliitikas ning Euroopa Liidu võime kehtestada end enesekindla geopoliitilise tegutsejana**.
- ✘ **Euroopa Liidule kõige vahetum ja pikaajaline oht on Venemaa ning seda peab ELi poliitikakujundamises arvestama**. ELi igakülgne toetus Ukrainale peab jätkuma, et tagada tugev, iseseisev ja jõukas Ukraina kui tulevane ELi liikmesriik. Eestile on oluline, et jõuga piiride muutmist ei tunnistataks kunagi, riikidele jääks õigus valida ise oma alliansid ning mõjusfääride poliitika ei kinnitaks kanda. Agressor peab hüvitama tekitatud kahjud ning kandma vastutust.
- ✘ Eesti eesmärk on **tugev ja toimiv siseturg**, kus ettevõtted saaksid võimalikult lihtsasti tegutseda üle 450 miljoni tarbijaga majandusruumis. Tugev Euroopa Liidu ühtne turg põhineb **ausal konkurentsil ja võrdsetel võimalustel** nii liikmesriikide kui ka ettevõtete jaoks.
- ✘ ELi ettevõtlusreeglid vajavad reaalsuskontrolli. Euroopa Liidu konkurentsivõime parandamiseks on vaja õiguskeskkonda **lihtsustada**. Selleks tuleb vähendada ELi õigusloome mahtu, keskenduda kehtiva õiguse paremale rakendamisele ning õigusaktides killustatuse, dubleerimise ja aruandluskohustuse vähendamisele.
- ✘ Iga uue õigusakti vajalikkus ja asjakohasus peavad põhinema veenvatel tõenditel, mis on kinnitust leidnud mõjude analüüsi käigus. ELi õigusloomes tuleb realistlikult arvestada **ettevõtja ja avaliku sektori kulutustega**, mis kaasnevad tema tegevuse Euroopa Liidu õigusaktist tulenevate nõuetega vastavusse viimisega. Kulud tuleb hoida kontrolli all.
- ✘ **Olulise sotsiaal-majandusliku mõjuga teemad tuleb reguleerida läbipaistvalt**. Koos õigusakti eelnõuga peab Euroopa Komisjon esitama ka delegeeritud aktide eelnõud, et oleks arusaadav,

- ✘ milline on algatuse kogumõju.
- ✘ Uutes Euroopa Liidu õigusaktide eelnõudes tuleb lähtuda **andmete ühekordse küsimise põhimõttest** ja tagada, et andmeid on liikmesriigis võimalik taas- ja ristkasutada.
- ✘ Euroopa Liidu õiguse võtab Eesti üle endale **kõige sobivamal moel** ja lähtudes kokkulepitud miinimumist.
- ✘ Märkimisväärselt muutunud väliskeskkonna tõttu peab EL kiireloomuliselt kasvatama oma **majanduslikku sõltumatust**, tugevdama ja mitmekesistama usaldusväärseid **globaalseid partnerlussuhteid** ning **tõhustama kaubanduspoliitikat**.
- ✘ **Kliimaneutraalsuse poole liikumisel tuleb ettevõtetele luua arenguvõimalusi ja teha puhtast majandusest Euroopa konkurentsieelis**. Taskukohaste energiahindade ja varustuskindluse tagamiseks on ELi eelarve toel vaja jätkata piiriüleste ühenduste rajamist ja soodustada taastuvenergia kasutuselevõttu. **Uute** keskkonna- ja kliimaeesmärkide seadmisel tuleb arvesse võtta nii riigi geograafilised eripärad kui ka senised pingutused.
- ✘ Kõigis Euroopa Liidu poliitikavaldkondades tuleb **edendada võrdseid võimalusi ja soolist võrdsust**, tegemata järeleandmisi soolise võrdsuse põhimõtetes ja mõistekasutuses. Õiguslik kaitse rahvuse, rassi, nahavärvuse, usutunnistuse, veendumuste, vanuse, puude ning seksuaalse sättumuse alusel diskrimineerimise eest tuleb valdkondade üleselt ühtlustada.
- ✘ Järgmise **ELi pikaajalise eelarve** läbirääkimistel seisab Eesti selle eest, et eelarve ambitsioon vastaks viimaste aastate kriiside ning väljakutsete vajadustele. Seetõttu peab 2028. aastal algav eelarveperiood panustama senisest enam ELi ühishüvedesse, nagu kaitsevalmidus, välispiiri tugevdamine ning piiriüleste ühenduste väljaehitamine. Ühtekuuluvuspoliitika peab piisavalt toetama ka jõukamaks saanud regioonide sotsiaal-majandusliku järelejäudmise jätkumist ning erilise tähelepanu all peab olema idapiiri äärsete riikide keeruline olukord konkurentsivõime kasvatamisel. Jätkuma peab põllumajanduse otsetoetuste ühtlustamine riikide vahel. Järgmine ELi eelarve peab tagama ka Ukraina jätkuva toetamise ning olema valmis ELi laienemiseks.

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 19.06.2025